

Notes for valuers

- విభాగం అ-ఆ: సరైన భావం ఉన్న సమాధానాలను స్వీకరించండి; చిన్న అక్షర దోషాలకు మార్కులు తగ్గించవద్దు.
- విభాగం ఇ-ఈ: కింద ఇచ్చిన విషయాంశాలు మార్గదర్శకం మాత్రమే; విద్యార్థి సొంత మాటల్లో రాసిన సరైన జవాబుకు పూర్తి మార్కులు ఇవ్వండి.
- లేఖ / కరపత్రం / వ్యాసం (8 మార్కులు): విషయం 4, నిర్మాణం / ఫార్మాట్ 2, భాష 2.
- పాఠ్యభాగ, ఉపవాచక జవాబులను మూల్యాంకనం చేసేవారు పాఠ్యపుస్తకంతో సరిచూసుకోవాలి.

విభాగం - అ

20 × 1 = 20

1. ఆ) తిరుపతి
2. ఆ) సతీష్ ధావన్ అంతరిక్ష కేంద్రం
3. ఆ) రాకెట్ల ద్వారా
4. ఈ) పంటలకు నీరు పెట్టడం
5. అ) ఫులికాట్ సరస్సు, బంగాళాఖాతం
6. అ) అమ్మ, జనని
7. అ) జలం, ఉదకం
8. అ) తానము
9. ఆ) భక్తి
10. ఇ) యణాదేశ సంధి
11. ఆ) ఏకైక
12. అ) అత్వ సంధి
13. ఆ) ద్వంద్వ
14. అ) షష్ఠీ తత్పురుష
15. అ) విశేషణ పూర్వపద కర్మధారయం
16. ఆ) రూపకాలంకారం
17. ఆ) U U U
18. ఆ) నిషేధార్థకం
19. ఆ) వీర
20. ఆ) రామప్ప

విభాగం - ఆ

4 × 2 = 8

21. (అ) కవి - కావ్యకర్త, శుక్రుడు (ఆ) హరి - విష్ణువు, సింహం (కోతి, ఇంద్రుడు కూడా స్వీకరించండి)
22. (అ) ప్రత్యేకం = ప్రతి + ఏకం - యణాదేశ సంధి
(ఆ) ఏమేమి = ఏమి + ఏమి - ఆమ్రేడిత సంధి

23. (అ) ఆరుకోట్లు – ఆరు సంఖ్య గల కోట్లు – ద్విగు సమాసం
(ఆ) పాడిపంటలు – పాడియును, పంటయును – ద్వంద్వ సమాసం

24. (అ) రవి ఈదగలడు.

(ఆ) సీత పాట పాడింది, గీత నాట్యం చేసింది. (లేదా: సీత పాట పాడింది మరియు గీత నాట్యం చేసింది.)

విభాగం – ఇ

5 × 4 = 20

25. అ) ఉప్పు, కర్పూరం.

[4 × 1]

ఆ) రుచి చూసినప్పుడు.

ఇ) మనుషులతో – మనుషులందరూ ఒకేలా కనిపించినా పుణ్యపురుషులు (మంచివారు) వేరుగా ఉంటారు.

ఈ) వేమన.

26. ఏవైనా నలుగురు: తిక్కన – మహాభారతాన్ని తెనిగించిన కవి, తేనెలోలికే తెలుగు పలుకులు; త్యాగయ్య – కర్ణాటక సంగీత వాగ్గేయకారుడు, కీర్తనలు; కందుకూరి వీరేశలింగం – వితంతు పునర్వివాహాలు, స్త్రీ విద్య; గిడుగు రామమూర్తి – వ్యావహారిక భాషోద్యమం; గురజాడ అప్పారావు – ‘కన్యాశుల్కం’, ‘దేశమును ప్రేమించుమన్నా’; రుద్రమదేవి – కాకతీయ వీరనారి; బాలచంద్రుడు – పల్నాటి వీరుడు.

27. యాత్రాచరిత్ర (యాత్రా రచన) అంటే రచయిత తాను చేసిన ప్రయాణ అనుభవాలను, చూసిన ప్రదేశాల విశేషాలను, అక్కడి ప్రజలు, సంస్కృతి గురించి ఆసక్తికరంగా రాయడం. ‘నా యాత్ర’ ఇలాంటి రచన. ప్రయోజనాలు: కొత్త ప్రదేశాల జ్ఞానం, చరిత్ర – సంస్కృతుల పరిచయం, జాతీయ సమైక్యత భావం, అనుభవం, ఆనందం.

28. గబ్బిలం తల్లిలా తన పిల్లలను పాలిచ్చి పోషించే కరుణగల జీవి కనుక కష్టజీవి బాధను అర్థం చేసుకోగలదని భావించాడు; మనుషులు పట్టించుకోరు; గబ్బిలం ఆకాశంలో ఎగిరి దైవం సన్నిధికి చేరగలడు. అందుకే తన సందేశాన్ని గబ్బిలం ద్వారా పంపాడు.

29. వడ్డాది పాపయ్య ప్రసిద్ధ చిత్రకారుడు; తండ్రి చిత్రకళా ఉపాధ్యాయుడు; ప్రకృతి దృశ్యాలను సూక్ష్మంగా, అందంగా చిత్రించారు; వ్యంగ్య చిత్రాలు కూడా గీశారు; రంగులను తానే తయారు చేసుకునేవారు; చిత్రాలపై ‘వ.పా.’ అని సంతకం చేసేవారు; ఆయనకు సాటిలేని చిత్రకారుడిని పేరు.

విభాగం – ఈ

4 × 8 = 32

30. (అ) విద్యార్థి ఎంచుకున్న రెండు పద్యాలు (ఉదా: తల్లిదండ్రుల సేవ, దానగుణం, కాలం విలువ, వినయం, మధుర భాషణం); ప్రతి పద్యం భావం; నచ్చడానికి కారణాలు; నేర్చుకున్న నీతి. సరైన భావానికి పూర్తి మార్కులు.

30. (ఆ) సారాంశం: తెలుగు నేల నదులు – గౌతమి, కృష్ణవేణి, తుంగభద్ర; వీరులు – కాకతీయులు, రుద్రమదేవి, బాలచంద్రుడు; కవులు, కళాకారులు – తిక్కన, త్యాగయ్య, శిల్పాలు, నాట్యం; సంస్కర్తలు – కందుకూరి, గిడుగు, గురజాడ; తెలుగు భాష తీయదనం; తెలుగువారిగా గర్వం.

31. (అ) సారాంశం: వరుస కరువులు – పొలాలు బీడు; గంగన్న కుటుంబం వలస వెళ్ళాల్సి రావడం; వెంకటస్వామి సలహా, పరిచయ లేఖ; ప్రయాణంలో కష్టాలు; కంపిలి (బళ్ళారి దగ్గర) చేరడం; రామప్ప ఆదరణ – ‘నా మాదిరి నువ్వు రైతువే’; పని, న్యాయమైన కూలి; వలస కార్మికుల బాధలు, మానవత్వం అనే సందేశం.

31. (ఆ) విషయాంశాలు: రచయిత బృందం దర్శించిన ప్రదేశాలు – వార్ధా, సేవాగ్రాం, ఝాన్సీ, ఆగ్రా, మధుర, బృందావనం, ఢిల్లీ (కుతుబ్ మినార్, ఎర్రకోట, రాజ్ ఘాట్, గీతామందిరం), గయ,

బుద్ధగయ; తిరుగు ప్రయాణం కలకత్తా, విశాఖపట్నం మీదుగా మద్రాసు చేరడం; ప్రతి చోట చూసిన విశేషాలు; యాత్ర వల్ల కలిగిన అనుభూతి.

32. (అ) లేఖ ఫార్మాట్: ప్రదేశం, తేదీ, సంబోధన (ప్రియమైన మిత్రునికి / పూజ్యులైన నాన్నగారికి), క్షేమ సమాచారం, విషయం, ముగింపు, ఇట్లు, పేరు, చిరునామా.

స్వాతంత్ర్య దినోత్సవం - జెండా ఆవిష్కరణ, ముఖ్య అతిథి, ప్రసంగాలు, దేశభక్తి గీతాలు, సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలు, బహుమతులు, మిరాయిలు; తన పాత్ర; అనుభూతి; నాన్నగారి క్షేమం అడగడం.

32. (ఆ) వ్యాస నిర్మాణం: ఉపోద్ఘాతం, విషయం, ముగింపు.

మొక్కల ప్రయోజనాలు - ఆక్సిజన్, నీడ, పండ్లు, వర్షాలు, నేలకోత నివారణ, కాలుష్య నివారణ; అడవుల నరికివేత వల్ల నష్టాలు; వనమహోత్సవం, ప్రభుత్వ కార్యక్రమాలు; విద్యార్థుల బాధ్యత - ప్రతి ఒక్కరూ ఒక మొక్క నాటి పెంచడం.

33. (అ) విషయాంశాలు: తాడి నాగమ్మ రాజోలు తాలూకా, మామిడికుదురు మండలం, అడుగ్రు దగ్గరి మోరిపోలం గ్రామంలో నివసించారు; మహిళా మండలిని స్థాపించారు; గ్రంథాలయాలు ఏర్పాటు చేశారు; ఇంటి దగ్గరే ప్రాథమిక వైద్యం అందించారు; వ్యవసాయ కూలీలకు రాత్రి బడులు నడిపారు; పేద విద్యార్థులకు పుస్తకాలు ఇచ్చారు; 'గృహలక్ష్మి'లో రచనలు; 'జనజీవన సమస్యలు' కథాసంపుటి (1960).

33. (ఆ) విషయాంశాలు: నేడునూరి గంగాధరం ఉపాధ్యాయుడు; సుమారు 28 సంవత్సరాలు జానపద సాహిత్యాన్ని సేకరించారు; సెలవుల్లో కాలినడకన ఊరూరా తిరిగి పాటలు సేకరించారు; పదకథలు, గేయాలు, హాస్య గీతాలు, జోలపాటలు, చెక్క భజన పాటలు మొదలైనవి సేకరించి ప్రచురించారు; రాజమహేంద్రవరంలో ఆయన పేరుతో గ్రంథాలయం ఉంది; జానపద సాహిత్యాన్ని కాపాడిన మహనీయుడు.

* * *